

Guia d'aprenentatge

Pràcticum II: Eines comunicatives

(3 ECTS)

Any acadèmic 2017-2018

Semestre: 2n Curs: 1r

Grau en Educació Social

Mòdul F: Pràctiques i Treball final de Grau

Matèria: Pràcticum

Professorat: Marta Ausona, Enric Benavent, Òscar Martínez, Maite Marzo, Lisette Navarro i Oriol Segovia.

1.- Presentació de l'assignatura

L'assignatura de Pràcticum II es configura com un espai potenciador de competències professionals estretament relacionades amb les **eines comunicatives** que un educador/a social haurà de fer servir.

Aquesta assignatura forma part de la matèria del Pràcticum del Grau d'Educació Social, que es desenvolupa al llarg de la titulació. El Pràcticum inclou seminaris teoricopràctics en els dos primers cursos (Pràcticum I al IV) i pràctiques en centres en els dos darrers (Pràcticum V i VI):

- Pràcticum I: Aproximació a l'Acció Social
- Pràcticum II: Eines Comunicatives
- Pràcticum III: Contextos d'intervenció social
- Pràcticum IV: Anàlisi social d'un territori
- Pràcticum V: Pràctiques en un marc institucional
- Pràcticum VI: Pràctiques d'acció professional

La competència general del Pràcticum II d' Educació Social és la següent:

C1. Conèixer i utilitzar els recursos comunicatius propis i externs orientats a l'acció social.

C2. Posar en pràctica els recursos comunicatius propis i externs relacionats amb la professió.

L'estructuració de l'assignatura respon a la necessitat de **reflexionar i analitzar** la praxi professional, i ens permet dissenyar aquest espai d'ensenyament-aprenentatge com un espai de laboratori. La interrelació entre el coneixement de diferents tipus comunicació en les relacions personals, i la reflexió entorn l'experiència d'aprenentatges viscuts, facilita i estimula el desenvolupament de l'esperit crític i reflexiu propis del professional de l'acció social.

El Pràcticum II (igual que els altres pràcticums dels primers cursos de Grau) es caracteritza per ser un espai organitzat amb un nombre reduït d'estudiants i guiat per un tutor/a. Per la seva dinàmica de funcionament és un espai educatiu privilegiat, per establir canals de comunicació permanent entre el tutor/a i els estudiants, i facilitar accions d'orientació adreçades als estudiants de primer curs. També és un espai adient

per mantenir la motivació acadèmica, facilitar la cohesió grupal i identificar situacions **d'acció tutorial**, i afavorir la millora de la participació i la implicació de l'estudiant en la vida acadèmica.

Els tutors/es són els docents de referència per resoldre qualsevol qüestió acadèmica relacionada amb el desenvolupament del Pràcticum i amb el procés de formació de l'estudiant.

2.- Competències a desenvolupar

C1.1 Conèixer diferents maneres d'utilitzar els recursos comunicatius propis i externs orientats a l'acció social.

C1.2 Identificar els recursos comunicatius interns i externs d'una institució d'acció social.

C1.3. Posar en pràctica l'escolta activa, l'assertivitat i el treball en equip com a actituds vinculades a la professió.

3.- Continguts

Unitat 1. Conducta no verbal en la comunicació: expressió facial, moviments corporals, postura i distància interpersonal.

Unitat 2. Comunicació escrita: tipologia de registres i contextos.

Unitat 3. Comunicació oral: escolta activa, assertivitat, formes de presentació i conversa.

4.- Resultats de l'aprenentatge

Al final del procés l'estudiant mostrarà les següents evidències de les competències desenvolupades:

Unitat 1. Comunicació no verbal

- Identifica els punts forts i febles de la pròpia comunicació no verbal.
- Identifica els punts forts i febles de la comunicació no verbal d'altres persones.

Unitat 2. Comunicació escrita

- Sap adequar el vocabulari, el format i la redacció a diferents documents escrits.
- Coneix diferents instruments de comunicació escrita vinculats amb la professió.

Unitat 3. Comunicació oral

- Adapta la seva comunicació no verbal i verbal a situacions de simulació acadèmica.
- Identifica els trets de la comunicació verbal i no verbal en una entitat i un servei de caire social.

5.- Metodologia

La metodologia de l'assignatura està basada principalment en la discussió, el debat, la reflexió i l'elaboració de coneixements des de la pràctica, sent l'estudiant, a partir de la seva activitat i treball, l'eix vertebrador de la seva dinàmica i funcionament. L'assignatura comporta un procés de construcció conjunt entre estudiants i tutor/a. El tutor/a guia, incita la participació de l'estudiant i avalua.

L'assignatura constitueix un **marc de relació i participació**. A partir del treball grupal i de l'intercanvi d'experiències, es pretén fomentar el desenvolupament de l'esperit crític i del creixement personal. En aquest sentit es treballen **actituds** per a l'establiment d'una relació i comunicació satisfactòries.

La metodologia plantejada es basa en fer un estudi de les eines comunicatives, tant aquelles de caràcter personal i interprofessional, com les que utilitzen les entitats d'acció social per comunicar els seus projectes.

El resultat final d'una part d'aquest procés es concreta en l'acció comunicativa que es presentarà en una mostra en la que participaran tots els grups de Pràcticum II de 1r curs.

Les característiques d'aquesta assignatura requereixen la participació estable dels estudiants en les sessions del Pràcticum. Per això, **l'assistència** és indispensable i obligatòria i es regula segons els següents criteris¹:

- Fins a 5 faltes, no afecta a la nota.

¹ A excepció dels estudiants d'itinerari adaptat.

- Amb 6 o més faltes, la nota és un No presentat per falta d'assistència.

5.1.- Activitats del tutor/a:

En el Pràcticum el tutor/a orienta, guia, incita la participació de l'estudiant i avalua. Les funcions específiques que realitza són les següents:

- Orientació a l'estudiant en el seu projecte acadèmic i professional (tria d'optatives i/o menció).
- Assessorament de l'estudiant per resoldre qualsevol qüestió acadèmica o formativa durant el primer curs.
- Acompanyament i suport a l'estudiant en l'aprenentatge dels continguts del Pràcticum II, especialment en la descoberta del món professional.
- Foment de la participació i implicació de l'estudiant mitjançant el debat, la reflexió, la discussió i l'elaboració de coneixements.
- Avaluació del procés formatiu de l'estudiant fent-lo partícip del seu propi procés d'aprenentatge.

Per al seguiment de l'assignatura les accions que es portaran a terme són:

- Sessions on es presentaran els diferents temes amb els continguts teòrics a l'aula.
- Donar elements de reflexió a l'estudiant i elaborar materials d'estudi.
- Guiar l'anàlisi de les lectures.
- Orientar i guiar el treball a presentar.
- Proposar activitats per realitzar a través del campus virtual.
- Dinamitzar activitats per comprendre i aplicar conceptes teòrics.
- Tutories individuals i/o en grup.

5.2. Activitats dels estudiants

Els estudiants en les sessions del Pràcticum II treballaran, de forma individual i/o en grup, els continguts de les unitats programades mitjançant **diverses activitats**.

- Analitzar, personalment i en grup, algunes de les lectures proposades.
- Participar en els exercicis pràctics individuals i grupals.
- Llegir la bibliografia presentada.
- Realitzar els treballs proposats.

- Participar en debats presencials i/o virtuals sobre temes relacionats amb l'assignatura.
- Conèixer una entitat social / servei
- Organitzar la mostra d'estudiants.

Les hores de dedicació de l'estudiant per a l'aprenentatge del Pràcticum II es distribueixen de la següent manera:

Treball a l'aula	30 hores	1,2 ECTS
Treball tutoritzat	25 hores	1 ECTS
Treball autònom	20 hores	0,8 ECTS

6.- Sistema d'avaluació

L'**avaluació** d'aquesta assignatura és **contínua** i no es realitza examen final. El desenvolupament de les activitats avaluatives que es detallen a continuació permeten aprofundir en els nivells teòrics -coneixements- i procedimentals -actituds i habilitats-, i s'han d'entendre també com un mitjà d'aprenentatge.

Per a l'avaluació d'aquesta assignatura caldrà superar un treball individual, un treball grupal i progressar en l'assoliment de les tres actituds vinculades amb l'Educació social.

1) **Treball individual**

El treball individual consisteix redactar un relat social sobre algun tema proper a la professió. El desenvolupament i els criteris d'avaluació estan recollits a la Pauta d'Activitat d'Avaluació 1.

2) **Treball grupal**

El treball grupal se centra en la comunicació utilitzada en una institució per comunicar-se cap a l'exterior. El resultat final del procés d'aprenentatge s'exposarà en una mostra d'estudiants. El desenvolupament d'aquest treball i els criteris d'avaluació s'expliquen a la Pauta d'Activitat d'Avaluació 2.

3) **Actituds**

Les actituds que específicament es treballaran en el Pràcticum II són: **escolta activa**, **assertivitat** i **treball en equip**. Les fases del procediment d'avaluació d'aquestes actituds es recullen a la Pauta d'Activitat d'Avaluació 3.

El següent quadre recull les principals activitats i les dates de lliurament de les mateixes:

Lectura llibre "l'illa dels 5 fars"	Data lliurament: 12 de febrer
Lectura llibre <i>Converses amb en Max</i>	Data lliurament: 12 de març
Realització de la mostra	Data lliurament: 19 de març
Treball grupal (40 % de la nota final)	Data lliurament: 21 de març
Treball individual (30% de la nota final)	Data lliurament: 2 de maig
Actituds (30 % de la nota final)	Data lliurament: 23 de maig

L'estudiant disposa de dues convocatòries per superar l'assignatura durant el curs. La primera convocatòria es realitza al final del semestre (juny 2018) i la segona a principis del mes de juliol. Per recuperar alguna activitat o treball sobre continguts i actituds treballats es valorarà amb el tutor/a.

7.- Resum del procés formatiu per competències

Veure quadre annex

8.- Vies de comunicació amb els docents

L'atenció en els dos espais habituals de comunicació (aula presencial i campus virtual) es complementarà a través de tutories i del correu electrònic.

Correus dels tutors/es: mausona@peretarres.url.edu; ebenavent@peretarres.url.edu; omartinez@peretarres.url.edu; mmarzo@peretarres.url.edu; osegovia@peretarres.url.edu.

9.- Bibliografia i recursos

Bibliografia bàsica

Ramon-Cortés, F. (2005). *L'illa dels cinc fars*. Barcelona: La Magrana.

Ramon-Cortés, F. (2007). *Converses amb en Max*. Barcelona: La Magrana.

Vidal, P., i Creixams, C. (2006). *Existir per a comunicar*. Barcelona: Observatori del Tercer sector. Recuperat a:

http://www.observatoritercersector.org/php/general.php?seccio=sc_pubs_amp&idioma=Ct&id=30

Bibliografia complementària

Arrandis, J., i Ferrando, P. (2017). *El món de Pao*. València: Vincle.

Arroyo, M. (2007). *Els cent errors de la comunicació de les organitzacions*. Madrid: ESIC Editorial.

Bermejo, J.C. (1998). *Apuntes de relación de ayuda*. Santander: Sal Terrae.

Bermejo, J.C., i Martínez, A. (1998). *Relación de ayuda, acción social y marginación*. Material de trabajo. Santander: Sal Terrae.

Cassany, D. (1993). *La cuina de l'escriptura*. Barcelona: Empúries.

Colegio Oficial de Trabajo Social de La Rioja. (2016). *Concurso de Relatos Breves de Trabajo Social*. II CIFETS. La Rioja: Universidad de La Rioja i COTS de La Rioja.

Jubany, J. (2012). *Connecta't per aprendre. Aprenentatge social i personalitzat*. Barcelona: Rosa Sensat.

Martínez, O., i Forés, A. (2012). *Acció social 2.0. Per a crear, compartir i reinventar*. Col·lecció didac-tics. Barcelona: Ed. UOC.

Pease, A. (2004). *El lenguaje del cuerpo*. Barcelona: Paidós.

Pulido, M., Benavent, E., i Martínez-Rivera, O. (coord.) (2010, gener/abril). Acció social en la societat de la informació i el coneixement: pràctiques que generen canvi (Monogràfic). *Educació social. Revista d'Intervenció socioeducativa*, 44.

Rubio, J., i Puigpelat, F. (2007). *Com parlar bé en públic*. Barcelona: Mina.

Vernis, A., Iglesias, M., Sanz, B., Solernou, M., Urgell, J., i Vidal, P. (2000). La comunicació: la importància de explicar lo que hacen las ONL. Dins Vernis, A., *La Gestión de las organizaciones no lucrativas*. (p.153-164). Bilbao: Deusto.

Watzlawick, P. (1997). *Teoría de la comunicación humana*. Barcelona: Herder.

Xartó, A. (2016). *Les altres infàncies. Imatges de la infància en els dibuixos animats*. Barcelona: Nau llibres. Recuperat a <http://naullibres.com/libro/les-altres-infancies-imatges-la-infancia-els-dibuixos-animats>

Webgrafia

Ajuntament de Barcelona. (2017). *Web barcelona.cat*. Recuperat a <https://www.barcelona.cat>

Albaigès, J. (2017). *Web TecnolONGia. Les tecnologies de la informació y les comunicacions a les organitzacions no lucratives*. Recuperat a <https://www.tecnolongia.org>

Col·legi d'Educadores i Educadors Socials de Catalunya. (2017). *Web del CEESC*. Recuperat a <https://www.ceesc.cat>

Consejo General de Colegios de Educadoras y Educadores sociales. (2017). *Web Eduso. El Portal de la Educación Social*. Recuperat a <https://www.eduso.net>

Generalitat de Catalunya. (2017). *Dixit. Centre de documentació de serveis socials*. Recuperat a <https://www.dixit.gencat.cat>

Generalitat de Catalunya. (2017). *Web de la Generalitat de Catalunya*. Recuperat a <https://www.gencat.cat>

Generalitat de Catalunya. (2017). *Web d'Entitats i voluntariat de Catalunya*. Recuperat a <https://www.xarxanet.org>

Xarxa Digital Catalana (2017). *Web de Xadica*. Recuperat a <https://www.social.cat>

ANNEX: QUADRE RESUM DEL PROCÉS FORMATIU PER COMPETÈNCIES

Competències	Activitats formatives	Resultats d'aprenentatge	Activitats d'avaluació
C1 Conèixer diferents maneres d'utilitzar els recursos comunicatius propis i externs orientats a l'acció social	Descoberta del món professional Lectura comprensiva de bibliografia Debats sobre la comunicació. Organització de Mostra d'accions comunicatives	L'estudiant: Identificarà els punts forts i febles de la pròpia comunicació no verbal i de d'altres persones. Sabrà adequar el vocabulari, el format i la redacció a diferents documents escrits. Coneixerà diferents instruments de comunicació escrita.	Treball individual i Treball grupal <i>Pautes d'activitat d'avaluació 1 i 2</i>
C2 Identificar els recursos comunicatius interns i externs d'una institució d'acció social	Recerca d'informació documental Utilització de mitjans audiovisuals Organització Mostra d'accions comunicatives	Identificarà com es comunica una entitat Coneixerà els trets de la comunicació d'una entitat i la que s'utilitza en la intervenció professional.	Treball grupal <i>Pauta d'activitat d'avaluació 2</i>
C3 Posar en pràctica l'escolta activa, l'assertivitat i el treball en equip com a actituds vinculades a la professió	Debats sobre comunicació Reflexions llibre <i>Converses amb en Max</i> Tutories.	Sabrà aplicar correctament les actituds en el context del Pràcticum	Valoració d'actituds <i>Pauta d'activitat d'avaluació 3</i>